

Nordisk Forsikringstidsskrift

Et samarbeid mellom forsikringsforeningene i Danmark, Norge og Sverige

Siste utgave

Les direkte på nettet eller skriv ut artiklerne

Søk Artikkel

Bruk søkefeltet eller søk f.eks kategori og språk

Kontakt oss

Kontaktinformasjon og informasjon om Nft.nu

Aktuelt

Forsikringsforeningernes andre tilbud

FORFATTER

Harald Bjerke

FACTS

Utgave: 1 /2018

Språk: Norsk

Kategorier: Risiko, Skadeforebygging

SHARE ARTICLE

Forsikringsnæringens arbeid mot økonomisk kriminalitet

Finansnæringen har i årenes løp utarbeidet en rekke rapporter som beskriver hvilke typer kriminell aktivitet som rammer næringen, dens utvikling og hvordan finansnæringen kan jobbe mot den. Felles for rapportene, enten de er til internt bruk eller er ment for offentligheten, er at de har vært laget for å gi leseren et bilde av hvor viktig innsatsen mot økonomisk kriminalitet er. Kriminalitet koster, og medfører enorme tap for finansnæringen - hvert eneste år. Regningen for dette er det kunden som får, ofte i form av dyrere forsikringer, økte gebyrer, osv.

Finans Norge Forsikringsdrift utarbeidet i 2017 en rapport som beskriver de ulike formene for kriminalitet som rammer forsikringsnæringen. Forsikringsnæringens rapport om kriminalitet, søker å beskrive den kriminaliteten som spesielt rammer forsikringsselskapene. Dette er blant annet biltyverier, innbrudd og forsikringsbedragerier. Rapporten beskriver også på hvilken måte

[Gilla](#) 3 personer gillar detta. [Gå med](#) for å se vad dina vänner gillar.

[Print this article](#)

forsikringsselskapene risikerer å bli utnyttet innen hvitvasking.

Denne artikkelen gir bl.a. et kort sammendrag fra rapporten av 2017. Artikkelen gir også en beskrivelse av utviklingen innen Arbeidsmarkeds kriminalitet, og hvordan dette kan ramme forsikringsnæringen. Tallmaterialet er på flere punkter oppdatert til 2017.

Samfunnsansvar

Forsikringsnæringen legger ned store ressurser i å forhindre at de utnyttes av kriminelle aktører. Næringen sitt ansvar går mye lengre enn å erstatte skader til kundene.

En studie utført av Svensk Försäkring og Brottsförebyggande råd i 2015, avdekket at nærmere 75 % av de som blir anmeldt for forsikringsbedragerier også tidligere er domfelt for annen kriminell virksomhet. Dette viser at forsikringssvindel ikke nødvendigvis er en impulshandling, men at dette er utbredt blant kriminelle. Utbytte fra forsikringsbedragerier benyttes i disse miljøene til å finansiere andre former for kriminell aktivitet. Utredning og forebygging av forsikringssvindel er således en viktig del i kampen mot organisert kriminalitet. Forsikringkundene forventer at både politiet og forsikringsselskapene gjør en aktiv innsats for å bekjempe denne kriminaliteten.

Forsikringssvindel

I 2017 betalte liv- og skadeforsikringsselskapene ut en samlet erstatning på nærmere 92,5 milliarder kroner. Dette tilsvarer en utbetaling på 253 millioner kroner daglig! Hvor mye av dette som er urettmessige utbetalinger er vanskelig å tallfeste. Det er i dag ansatt mellom 60-70 utredere i forsikringsselskapene. De har en formidabel oppgave med å plukke ut og utrede saker som framstår som mistenkelige. I 2017 bidro de til at nesten 1100 skadesaker ble avslått med hjemmel i forsikringsavtaleloven (FAL), noe som sparte forsikringsselskapene for 428 millioner kroner i urettmessige utbetalinger.

Avslag hjemlet i FAL antas å utgjøre ca 50-60% av forsikringsselskapenes avslagssaker. Det kan derfor legges til grunn at selskapene har holdt tilbake et langt høyere beløp. Forsikringsselskapene avdekker også hvert år en rekke forsøk på svik ved avtaleetablering, der kunder bevisst oppgir uriktige opplysninger ved kjøp av forsikring. Et typisk eksempel på dette er når en kunde kjøper en uføreforsikring, og holder tilbake opplysninger om alvorlig sykdom. Selskapene erfarer at det ved svik i tegningsøyeblikket, før eller senere kan komme et uberettiget krav om erstatning. Det forebyggende arbeidet ved avdekking av svik ved avtaleinngåelsen kan ikke beløpsfestes, men medfører uten tvil store besparelser for selskapene. Dette kommer kundene til gode ved reduserte premier.

I Norge viser årlige markedsundersøkelser at forsikringssvindel er mer sosialt akseptert enn andre typer kriminalitet, spesielt blant unge. For forsikringsnæringen er dette et alvorlig problem. For ytterligere detaljer rundt forsikringssvindel, vises det til Finans Norge Forsikringsdrifts årlige svikrapport. Svikrapporten gir et bilde av den avdekkede forsikringssvindelen og hvilke produkter det svindles på. Rapporten er åpen og er tilgjengelig på Finans Norges hjemmeside.

Vinningskriminalitet

I tillegg til forsikringssvindel, genererer også vinningskriminalitet store kostnader for forsikringsselskapene. Ulike former for innbrudd og tyverier kostet selskapene nærmere 800 millioner i 2017. Innbrudd og tyverier av/fra kjøretøyer og boliger utgjør størsteparten av dette beløpet. Tilreisende vinningskriminelle står for en stor del av kriminaliteten på dette området. Beløpet er betydelig, og sett i sammenheng med den utryggheten innbrudd skaper i de private hjem, anbefales forsikringsselskapene å opprettholde et høyt fokus på forebyggende virksomhet.

Mikromerking/DNA-merking av gjenstander er en metode som har vist seg å være svært effektiv ved forebygging av innbrudd og tyverier. Metoden er fleksibel, og **kan benyttes til merking av både innbo/verdigenstander, byggeplasser, bildeler, osv.**

Mikromerking er kjemisk fremstilt DNA som inneholder små id-merker (mikromerker) i en flytende

UV-fluoriserende væske. For å merke noe smører man væsken på gjenstanden en vil merke. Ved å lyse med UV-lykt kan en raskt se om gjenstanden er merket, og ved hjelp av et mikroskop kan en lese av en unik kode. Koden legges inn i et europeisk register. Dersom noe stjeles og ender opp i hvilket som helst europeisk land, kan det lokale politiet lese av koden og finne tilbake til eieren. **Metoden er forebyggende, og vil i tillegg sette politiet i stand til å spore gjenstander raskt. Evalueringer fra Sverige og Danmark tilsier at metoden fungerer.**

Finans Norge Forsikringsdrift har i samarbeid med forsikringsselskapene og politiet igangsatt en rekke kriminalitetsforebyggende prosjekter. Høsten 2015 gikk Finans Norge, Tryg forsikring, politiet og Næringslivets Sikkerhetsråd (NSR) sammen om å sikre nærmere 200 boliger i Hasleåsen i Sandefjord med flytende mikromerking. Det var første gang politiet og forsikringsselskapet satset på syntetisk DNA-merking, som den gang var helt nytt i Norge. Hasleåsen har vært utsatt for flere grove innbrudd og tyverier, og ble valgt ut til et pilotprosjekt der alle husstandene fikk utlevert utstyr til å merke sine verdigjenstander. Det ble også satt opp skilter i området og på husene. Prosjektet hadde som mål å redusere vinningskriminaliteten, herunder villainbrudd, i et definert boligområde. Ett år etter at prosjektet ble iverksatt viser statistikken tegn til reduksjon i antall tyverier og innbrudd med 40 prosent. Pilotperioden, som var satt til 1 år, er utvidet og ytterligere husstander skal få utdelt merkesett.

Metoden «mikromerking» antas å være så effektiv at det i løpet av 2016 og 2017 ble opprettet flere tilsvarende samarbeidsprosjekter, blant annet for å forebygge tyverier fra byggeplasser. Flere forsikringsselskaper har deltatt aktivt i disse prosjektene. I løpet av våren 2018 blir det et økt fokus på båthavner, hvor politiet i samarbeid med forsikringsnæringen, ønsker å se nærmere på muligheter for mikromerking av båter, båtmotorer og navigeringsutstyr.

Det er nedsatt flere fagutvalg på tvers av selskapene i Finans Norge.

Fagutvalg Kriminalitet Forsikring (FKF) er et rådgivende organ i saker som gjelder ulike former for kriminalitet som rammer forsikringsbransjen. Utvalgets ansvarsområde er skadeforebyggende og skadereduserende oppgaver innen svindel og kriminalitet innen skade- og livsforsikring. Fagutvalget skal måle resultatet av næringens kriminalitetsreduserende arbeid, samt bidra med innspill og faktaopplysninger til bruk for informasjonsvirksomhet.

Foto: Safe4 og Finans Norge

Samarbeid har gjentatte ganger vist seg å være nøkkelen til suksess.

Hvitvasking og Arbeidsmarkedskriminalitet (A-krim)

Risikoen for hvitvasking er ulik for de rapporteringspliktige sektorene innen finansnæringen. Banker og betalingsforetak er særlig utsatt, men også forsikringsselskaper og verdipapirforetak rammes av hvitvaskingshandlinger og annen type økonomisk kriminalitet. Hvitvaskingsrisikoen innen skadeforsikringsproduktene på privatmarkedet anses isolert sett som relativt lav, spesielt når man sammenligner skadeforsikringsprodukter opp mot de typiske bankproduktene som konto, lån etc. Kombinasjon av produkter og kundeprofil kan imidlertid høyne denne risikoen.

Utbytte fra straffbare handlinger kan tilsløres på mange måter, bla ved å investere i verdigjenstander. Dette er ofte enklere enn å bruke finansielle instrumenter, hvor overvåkingen er sterk. Gjenstander som skifter eiere setter heller ikke finansielle spor på samme måte som pengestrømmer. I tillegg til forsikring av verdigjenstander, foreligger det også hvitvaskingsrisiko knyttet til både bilforsikring og villa/boligforsikring. Det avdekkes årlig en rekke tilfeller der kunder ønsker å forsikre luksusbiler de åpenbart ikke har hatt inntekt til å kjøpe på lovlig vis.

Nasjonalt tverretattlig analyse- og etterretningssenter (NTAES) beskriver i sine analyser en negativ utvikling innen arbeidslivskriminaliteten. Tidligere har kriminelle aktører unngått oppmerksomhet og kontroll ved å holde sin aktivitet skjult. En metode for å redusere oppdagelsesrisikoen er å opptre helsvart, hvilket innebærer å ikke registrere virksomheten i Brønnøysundregistrene eller i Merverdiavgiftsregisteret. Det er ingen registrerte ansatte og omsetning og lønn rapporteres ikke inn. Helsevarte virksomheter er derfor ofte kontantbaserte, og påtar seg oftest relativt små oppdrag rettet mot privatmarkedet og småbedrifter.

I den oppdatert situasjonsbeskrivelsen for arbeidslivskriminaliteten, beskriver NTAES en utvikling som går i retning av at kriminelle virksomheter nå søker å redusere oppdagelsesrisikoen gjennom å fremstå som lovlydige. Dette gjøres ved at de registrerer virksomheten i Brønnøysundregistrene, delvis rapporterer ansatte, lønn og omsetning, og gir inntrykk av å ha formelle krav til driften i orden. På denne måten gir de myndigheter, kunder, samarbeidspartnere og forsikringsnæringen et inntrykk av seriøsitet.

Sammenblanding av hvit og svart økonomi gjør det vanskeligere å gjenkjenne kriminell virksomhet

Avdekkingen blir mer krevende og det stilles høyere krav til god kunnskapsinnhenting i forkant av et eventuelt kundeforhold. Utviklingen som NTAES beskriver, at flere kriminelle virksomheter nå framstår som lovlige (hvite), krever et økt fokus på kundekontroll ved inngåelse av forsikringsavtaler, spesielt innen bedriftsmarkedet.

Eksempler på utsatte/risikobrancher er blant annet bygg og anlegg, dagligvarebransjen og restaurantbransjen. Forsikringsselskapene kan risikere å bli utnyttet og/eller direkte rammet som ledd i denne kriminaliteten. Ved å forsikre lagerbygg, kjøretøyer og utstyr til kriminelle virksomheter, utnyttes forsikringsnæringen til å gi kriminell virksomhet en tilsynelatende lovlig struktur. Ved å erstatte skader som oppstår i slike virksomheter risikerer forsikringsselskapene å bli delaktige i hvitvasking.

Det er nedsatt et eget fagutvalg på med kunnskap og kompetanse innen hvitvaskingsarbeidet - Fagutvalg økonomisk kriminalitet Hvitvasking (FØKH) Fagutvalget er et rådgivende organ for finansnæringen i spørsmål om felles tiltak mot hvitvasking av penger og terrorfinansiering. Dette omfatter også gjennomføring og praktisering av nasjonalt og internasjonalt regelverk på området. Utvalget skal være en aktiv "lyttepost" mot nasjonale og internasjonale regelverksinitiativer og trender. Utvalget gjennomgår relevant informasjon og regelverk på området og definerer felles forståelse og holdninger innad i næringen om praktisering og etterlevelse. Utvalget, som består av representanter fra både bank- og forsikringsselskaper, skal kunne gi anbefalinger til medlemsforetakene.

Nordisk Forsikringstidskrift

Et samarbeid mellom forsikringsforeningene i Danmark, Norge og Sverige

Dataskydd

forsakringsforeningen.se

•

forsikringsforeningen.no

•

forsikringsforeningen.dk

